

Posamezne številke: Na-
vadno Din — 50, ob ne-
dolph Din 1—.

TABOR: izhaja vsak dan, razven
nedele in praznikov, ob 12. uri
datumom naslednjega dne ter stane
mesečno po pošti D 10—, na ino-
zemstvo D 13—, dostavljen na dom
D 11—, na izkaznice D 10—.
Izdati po dogovoru.

Naroča se pri upravi TABORA,
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

POŠTNINA PAVŠALIRANA

TABOR

Posamezne številke: Na-
vadno Din — 50, ob ne-
dolph Din 1—.

UREJNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon intern. št. 278.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, priloge, desno. Tele-
fon št. 24. ŠHS poštnoskrbni za-
kaz št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
odziva. — Rokopis se ne vrača.

Leto: III.

Maribor, sobota 6. maja 1922.

Številka: 103.

Priznanje sovjetske vlade.

Delegacija sovjetske Rusije na ge-
novski konferenci se z vsemi sredstvi
poteguje za to, da bi velesile priznale
sovjetsko vladu de iure. V boljše raz-
umevanje naj omenimo, da si mora
po mednarodnem pravu vsaka država,
ki hoče z drugimi navezati stike, pri-
dobiti priznanje teh držav. To velja
tudi za slučaje, če sta se v že obstoje-
čih državah potom revolucije izpreme-
nila režim in pravni red. Države lah-
ko odklonijo priznanje ali pa ga dajo
molče, neoficijsko, ne da bi priznale
dotični državi one ugodnosti, ki jih
določa mednarodno pravo za pravno
ali oficiozno priznane države. To tiho
priznanje je priznanje de facto (po dej-
stvu), ono drugo pa priznanje de iure
(po pravu).

Sovjetska Rusija je bila v Cannesu
priznana de facto. V tistem trenutku,
ko so evropske velesile sklenile pova-
biti sovjetsko vladu na skupno konfe-
renco, so hote — ne hote priznale, da
je sovjetska vlada v današnjem polo-
žju predstavljateljica Rusije, to je to-
liko kot legalna, zakonita vlada. Na
videz je cela reč zelo enostavna, a po-
zabiti ne smemo, da so pred dvema le-
toma ravno iste vlade pripravljale o-
boroženo intervencijo proti nezakoniti
boljševiški vladi in da se je zdelo sko-
raj nemogoče, da bi na pr. Lloyd Geo-
rge in boljševik Čičerin sedla za isto
mizo kot diplomatska tovariša.

Sovjetska vlada je s canneskim
sklepom dobila prvo satisfakcijo. Dru-
go si hoče priboriti sama. Priznanje de
iure bi imelo dalekosežne posledice, —
država, ki uživa polno priznanje, je
enakopravna drugim državam. Tako
se na pr. ustanavlja njena poslani-
štva, konzulate itd., sorazmerno s svo-
jo močjo pa si tudi lahko prisvaja
vpliv na reševanje mednarodnopolitič-
nih zadev, na mirovno in vojno politi-
ko.

Diplomaciji ruske sovjetske vlade
ne moremo odreči spretnosti in rutine.
Njeni uspehi leže na dlani. Spomnimo
se, koliko časa in borbe je bilo treba
v prejšnjih letih, da so si revolucij-
narnne vlade priborile priznanje tzv.
urejenih ali zakonitih vlad! S kakšni-
mi ovirami so se morale boriti repub-
like, da so dobile enakopravno mesto
med evropskimi monarhijami! Zedin-
jena Italija ni imela nasprotnikov sa-
mo v katoliških vladah, ki so se dale
vplivati od Vatikana, ampak so z ne-
jevoljo gledale na njo tudi nezaintere-
sane države kakor n. pr. Anglija. —
Tako mora vsaka revolucijska vlada
računati z odporom drugih vlad, ki te-
melje na starem pravem redu. Ali pa
gre v slučaju sovjetske vlade za med-
narodno priznanje komunizma? Jasno
je, da zapadne države ne bodo prizna-
le komunistično-sovjetske državne ob-
like, priznale pa bodo prejšnje dej-
stvo, da v Rusiji obstoja zakonita vla-
da, kakaj brez tega priznanja je memo-
randu ureditve normalnih odnosov, ki
si jo žele tako zapadne države kakor
sovjetska vlada sama. Tudi tu navse-
zadnje praksa zmaga nad teorijo in
paragrafi se čisto mirno in lepo prilag-
odijo dejstvom. Gotovo Evropa
ne more mnogo izbirati: če hoče ure-
diti odnose z Rusijo, se mora ali od-
ločiti za to, da pomaga vzpostaviti v
Rusiji režim, ki bi bil po njenih nazo-
rih zakonit, ali pa prizna sedanjemu
režimu one pravice, ki jih mednarodno
pravo daje vsem urejenim državam in
legalnim vladarjem. Drugega izhoda
ni, če se postavimo na stališče, da je
Rusija del evropskega gospodarskega
kompleksa in da »združi« del ne sme
zanemariti »bolnega«, če noče sam tr-
peti in se okuziti.

Nadaljevanje jugoslov.-italijanskih pogajanj.

DKU Genova, 4. maja. Danes je
dospel v Santa Margherita jugosloven-
ski minister za zunanje stvari dr.
Ninčić, ki se je od Velike noči pogajal
s svojo vlado glede italijanskih pred-
logov za izvršitev rapalske pogodbe.
Govori se, da se bodo zopet nadaljeva-
la pogajanja med njim in Schanzer-
jem; k tem pogajanjem bodo priteg-
njeni tudi izvedenci v jadranskih v-
prašanjih. Dr. Ninčić bo najprej iz-
ročil italijanski vladi obsežen memo-
randum, ki vsebuje odgovor na njene
predloge. Finančni minister Kumanu-
di, ki je nadomestoval Ninčića kot
predsednika delegacije, se jutri vrne
v Beograd in bo poročal vladi o zade-
vah, ki so zadnje dni stopile na dnev-
ni red.

Čehi o jugosl.-ital. pogajanjih.

DKU Genova, 4. maja. (Česko-
slovaški dopisni urad). Jugoslov.-ita-
lijanska pogajanja glede reškega
vprašanja z ozirom na rapalsko po-
godbo se v zadnjih dneh zopet preso-
jajo optimistično. Dočim je dobila ju-
gosloven. delegacija navodilo, da naj
vztraja pri striktni izvršitvi rapalske
pogodbe, zahtevajo Italijani modifika-
cijo pogodbe. Jugoslovenska vlada bo
obrazložila svoje stališče v posebnem
memorandumu, ki ga odpošlje Zvezi
narodov.

Položaj v Genovi.

Se vedno rusko vprašanje.

Genova, 4. maja. Širijo se vesti,
da nameravata Italija in Anglija, ka-
kor hitro bodo Rusi sprejeli memoran-
dum, predlagati v politični komisiji
ustanovitve posebnega odbora ki bi
proučeval vprašanje priznanja sovjets-
ke Rusije de iure. Italija in Anglija
hočeta že sedaj osnovati tak odbor v
okviru svojih delegacij. Znani Angleži
in Italijani bi radi na ta način pospe-
šili odločitev Rusov in vplivali na njih
stališče. Z ruske strani se javlja, da
bo odgovor dostavljen šele čez dva do
tri dni. Nadalje naglašajo Rusi, da
vlada veliko nasprotje med v memo-
randu izraženimi načeli in stališčem
Rusov zlasti glede točke 7. zadevajo-
če vprašanje lastnine. Francozi bodo
baje takoj bo Barthoujevemu povratku
predlagali novo redakcijo člena 7. De-
legacije Male antante so imele danes
predpoldne posvetovanje o stališču, ki
naj bi ga zavzele, če bi Francija in
Belgija definitivno odklonili memo-
randum ter tudi o raznih drugih vpra-
šanjih, tičočih se Male antante.

Rusi pripravljajo odgovor na memo- randum.

DKU Genova, 4. maja. Rusi so
izjavili, da se odgovor na znani memo-
randum že izdeluje, ni pa še določeno,
kedar bo izgotovljen.

Seja francoskega minist. sveta.

DKU Pariz, 4. maja. Ministrski
svet je na današnji popoldanski seji
sklenil, da vztraja odločno: 1. na slož-
nosti z Belgijo glede memoranda, 2. na
svojem dopoldne zavzetem stališču na-
pram germanskemu mirovnemu paktu.

DKU Pariz, 4. maja. Večerni listi
poročajo, da se je ministrski svet na
svoji popoldanski seji bavil z brzjo-
vami poročili, ki jih je tekom dneva
sprejel od delegacije v Genovi. Jour-
nal des Débats poroča, da stoji vlada
v pogajanjih z belgijskim kabinetom,
da se določijo smerice skupnega na-
stopa. Memorandum, ki je bil v nagli-
ci izdelan, bo treba v marsičem spre-
meniti in francoska delegacija se bo
trudila, da besedilo temeljito popravi
in izboljša.

Dr. Kumanudi v Beogradu.

ZM Beograd, 5. maja. Včeraj
zvečer je dospel z Simplon-ekspresom
finančni minister dr. Kumanudi v Beo-
grad. Kakor že znano, ga je naša vla-
da nujno pozvala iz Genove, da podpi-
še pogodbo z ameriško skupino finan-
čnikov glede odobrenega inozemskega
posojila.

Kralj se vrne koncem tedna.

ZM Beograd, 5. maja. Prihod
kralja Aleksandra se pričakuje kon-
cem tega tedna.

Proti tendenčnim poročilom Italian- skih listov.

ZM Beograd, 5. maja. Gotovi ita-
lijanski listi skušajo označiti gibanje
maloštevilnih odmetnikov, ki so na
našem ozemlju, kot resne, velikopotez-
ne nemire. Ker motijo taka poročila
italijanskih listov dobre odnose med
obema državama, jih zunanji minister
dr. Ninčić uradno kategorično demen-
tira. Vsa taka poročila so brez vsake
stvarne podlage ter so v času, ko si dr-
žavniki obeh držav prizadevajo, od-
straniti zadnja nesoglasja in vzposta-
viti prijateljske odnose z izvedbo
rapalske pogodbe, najmanj na mestu.

Aretirani komunistični špijoni v Parizu.

DKU Pariz, 3. maja. Policija je
na ovadbo ministrstva mornarice are-
tirala neko žensko in dva komunista
radi špijonaže. Med potovanjem pred-
sednika Milleranda so izginili v arze-
nalu in mornariškem uradu važni taj-
ni dokumenti o vojni mornarici in
njeni organizaciji, ki so jih aretirani
poslali v Moskvo.

Obmejno službo prevzame finančna straža.

ZM Beograd, 5. maja. Finan-
no ministstvo je izdalo naredbo, da se
vse obmejne straže, ki so bile pride-
ljene finančnim stražam, iz ozirov
varčevanja ukinejo. Vso obmejno slu-
žbo prevzame zopet finančna straža.
Nov aparat za brezžično telegrafijo.

DKU London, 4. maja. Nekemu
angleškemu inženirju se je posrečilo
iznajti nov aparat za brezžično tele-
grafijo, s pomočjo katerega je mogoče
usmeriti oddano brzjoavko tako, da jo
lahko sprejme samo ona postaja, za
katero je določena. Vse se poskusi
med Londonom in Birminghamom, ki
so se dozdej dobro obnesli.

Meščanska vojna na Kitajskem.

DKU Pariz, 4. maja. Iz Pekinga
se poroča o hudih bojih med četami
generala Tsang-tau-lai in Wu-pai-fu.

Borza dne 4. maja.

Zagreb, devize: Berlin 24—24.50,
Bukarešt 50—52, Milan 353—370, London
295—302, New York 67—68, Pariz 600—
612, Praga 130—136.50, Svica 1300—1350,
Dunaj 0.80—0.84, Budimpešta 8.90—9,
Varšava 1.95—2.05, valute: dolar 66.50
—67.50, češke krone 128—131, funti 293—
300.

Curli: Berlin 1.79, New York 317, Lon-
don 22.97, Pariz 47.30, Milan 27.55, Praga
10.05, Budimpešta 0.67, Zagreb 1.80, Var-
šava 0.13, Dunaj 0.06, avstr. žig. krone
0.06%.

Kakor hitro pa bo sovjetska vlada
priznana de iure, se možnost daleko-
sežne protirevolucije v Rusiji preloži na
nedogledno dobo. Sovjetska vlada dobi
ne samo materialno, temveč tudi mo-
ralno zaslombo v ostalih državah.
Slednje so ji naravnost dolžne dajati
prednost pred nelegalnimi, proti nji
naperjenimi gibanji. Ker se druge dr-
žave ne bodo smele vmešavati v njene
notranje zadeve, bo imela sovjetska
vlada na znotraj proste roke in tudi
dovolj sredstev, da zatire nelegalno gi-
banje tako, kakor tudi druge vlade za-
tirajo protidržavna gibanja. Sploh se
v praksi najde dovolj načinov in pri-
pomokov, da se taka vlada trdneje
zasidra, tembolj se v Rusiji, kjer je
ogromen del naroda — možik — po-
litično popolnoma pasiven in ravnodu-
šen. Odslej se lahko govori samo o me-
tamorfozah komunističnega režima.
Da v Rusiji ni komunizma, to prizna-
vajo celo njegovi voditelji Lenin,
Trocki, Čičerin. Komunizem je pač le
v glavah posameznikov, v metodah
mišljenja, v čustvih, ne pa v realnosti,
v dejanskih razmerah. Ta teoretični
eksperiment ni prav nič izboljšal go-
spodarskega, npravnega in kulturnega
ustroja ruske družbe, ampak je samo
razčlenil in razdrobil ruski primitivi-
zem. O ruski komunistični državi se
tedaj ne more resno govoriti, pač pa o
vladi ruskih komunistov, t.j. o čisto
teoretičnem pojavu.

Naravno je, da je vladam, ki stoje
na temeljih dvatisočletnega pravnega
reda in katerih teoretično naziranje iz-
haja iz čisto drugih premis, težko pri-
znati takšno vladu in tako vladarje,
kakor so današnji predstavitelji Rusije.
Če dobi Rusija priznanje de iure, je
pogrujen prt čez vse strahote boljšev-
iške revolucije. In ne samo to. S tem
je tudi prejudicirana pravica do slič-
nih eksperimentov v ostalih državah.
V mednarodnem pravu bodo nastopile
občutne vrzeli, ker bo vsaj teoretično
obstojal spor med komunističnim in
stareim, rimskim pojmovanjem lastni-
ne. Sovjetska država bo ustanovila v
vseh državah, ki jo priznajo, poslani-
štva in konzulate. Vzlje temu, da se v
teoriji ne sme vmešavati v notranje
zadeve drugih držav, bodo v praksi
oficijska zastopstva sovjetov močna
opora komunističnemu gibanju v do-
tičnih državah. Če bodo široke ljudske
mase še nadalje dostopne za razne ut-
opične pokrete — ta dostopnost pa je
odvisna od razvoja veleindustrije in
naraščaja proletariata, od napak
vladajočega režima, od prehranjeval-
nih in drugih kriz — se bo lahko kaj
naglo vzpostavila nekaka kontinuiteta
med »rusko« in »svetovno« revolucijo,
sovjetski zastopniki pa bodo njeni a-
komulatorji. Naravno je, da si bo so-
vjetska vlada vedela pridobiti vpliv na
mednarodna politična in gospodarska
vprašanja in da bo posebno tehten in
dalekosežen njen vpliv v vprašanju
Azije, kar je za industrijsko Evropo
življenskega pomena.

Čičerin je te dni izjavil nasproti
dr. Benešu, da je za sovjetsko Rusijo
najvažnejše vprašanje priznanje de
iure. Ko dobe sovjeti to priznanje, so
voljni podpisati sporazum, da ne bodo
agitirali proti versailleski pogodbi in
kalili evropskega miru, eventualno bi
tudi preklicali posebni sporazum z
Nemčijo. Ko bi enkrat to dosegli, bi
tudi v notranjosti uvedli liberalnejši
režim.

Te izjave so značilne. Ker kažejo,
da je komunizem pripravljen za dale-
kosežne kompromise, če se mu prizna
pravica do obstoja. Vprašanje je, ali
bodo državniiki dajali prednost teore-
tičnim ali praktičnim interesom. Če
zmaga poslednji nazor — in tega za-
stopajo predvsem Angleži — stopi v
mednarodno življenje kot enakomerni

faktor oni režim, ki se je izcimil iz ruske revolucije. Ali bo imelo to dejstvo za bodoča stoletja toliko vpliva na človeško zgodovino kakor ga je imel liberalni, parlamentarni režim, ki se je izcimil iz francoske revolucije — to leži v somraku bogov...

Klerikalen zločin.

V Cerkljah pri Krškem se je dogodel v nedeljo tragičen, a velesnačen dogodek; mlad nahujkan Orel je zaklal svojega sotovariša in sorojaka Sokola, župnik pa je odrekel orlovski žrtvi cerkven pokop. Tako daleč je torej že privedlo klerikalno hujskanje zapeljano ljudstvo, da napada z noži svoje politične nasprotnike ter jih kolje. Čudno pa to ni, če se spomnimo, kako vzgojuje klerikalno časopisje svojo mladino. Saj je sama katoliška »Straža« pod vodstvom Kristovega namestnika ki je učil: »Ljubite svojega bližnjega kakor samega sebe« in »Odpuščajte svojim sovražnikom,« svoječasno pozivala svoje privržence v naši mariborski okolici, naj s koli in s kamenjem naženejo Sokole, kadar se pojavijo v njihovih vaseh. Zato pa zločin, katerega je izvršil v nedeljo 19-letni Orel Jamnik v Cerkljah pri Krškem, ni toliko njegov, ampak zločin cele slovenske klerikalne stranke. Ne, Jamnik ni ubil Sokola Jurešiča, ubil ga je klerikalizem. Jamnik je ravno tako žrtev klerikalizma, kakor Jurešič. Prvega je napravil za ubijalca, drugega je ubil.

In ta klerikalizem, ki vzgaja mladino za ubijalce in ki pobija svoje nasprotnike, hoče biti branilec Kristovih vzvišenih nauk? Ta klerikalizem hoče biti nosilec vere v Boga in preporoditelj v krščanstvu? Trpka ironija usode leži v tem; tako trpka kakor morda v nobenem drugem primeru v življenju ljudi. Trpka ironija, ki kaže, kakko brezvestni, podli ljudje zlorabijo tudi najplemenitejšje ideje najplemenitejših mož v kšeftanske umazane namene. Duhovniki onega Krista, ki je z bičem izgnal iz templja židovske duhovne, ker so ga iz hiše molitve spremenili v trgovino, so sedaj tudi hišo Kristovo spremenili v kupčevalnico. Mesto da bi oznanjali kraljestvo tega sveta, skušajo pridobiti moč, na tem svetu in to z najpodlejšimi sredstvi, z zavajanjem ubogega, nevednega ljudstva, s sejanjem sovraštva, ki rodi — umore.

Koliko časa bo naše ljudstvo še trpelo kupčevanje v Kristovi cerkvi? Koliko časa bo še pustilo, da bodo klerikalci pod krinko Kristove vere sejali med naš narod politično sovraštvo, vzgajali naše mladeniče v Orle, v slepo orodje strankarskih, osebnih, kupčijskih namenov? Ali so res vremena Kranjcem nikoli ne bodo zjasnili? Sam nekdanji vojvoda te propale in nemoralne stranke, dr. Sušteršič se je po dneh spoznanja s studom obrnil

od nje ter jo do gola razkrinkal v svoji brošuri »Moj odgovor«; kdaj bo pa spregledalo tudi naše ubogo ljudstvo? Kdaj bo tudi ono napisalo svojo brošuro, brošuro, ki bo še vse bolj strašna obsodba, kakor je ona dr. Sušteršiča? Klerikalni zločin v Cerkljah pri Krškem naj bo glasen opomin, da se to čimprej izvrši.

Iz Avstrije.

Dunaj, začetkom maja.

Zvezni kancelar Schober in finančni minister dr. Gürtler, ki se — kakor znano — nahajata v Genovi, sta minule dni sprejela zastopnika avstrijskega tiska in mu podala izjave o nekaterih aktualnih vprašanjih, ki se tičejo avstrijske republike. Dr. Schober je dejal, da so popolnoma neosnovani glasovi, da bi se Avstrija pogajala za pristop k Mali antanti. Avstrijska vlada ni niti poskusila započeti takih pogajanj in jih ne namerava tudi v bodočnosti. Avstrija se nahaja v najboljših stikih s člani Male antante, zlasti pa s Češkoslovaško. Povdaril je, da na pr. z jugoslovanskim zunanjim ministrom dr. Ninčičem sploh ni govoril v Genovi. Avstrija tudi ni bila povabljen k posvetovanjem o apanaži bivše cesarice Zite. Tozadavna posvetovanja so se vršila v Genovi med ostalimi nasledstvenimi državami.

Finančni minister dr. Gürtler je izjavil glede finančnih pogajanj Avstrije v Genovi: Naloga avstrijske delegacije je bila, da pripravi podlago za kredite, ki jih ima dobiti ter da pripravi velešile k temu, da bodo določile pogoje, ki jih zahtevajo za kredite. Odločilo naj bi se, ali naj Avstrija zviša carinske tarife ali pa privoli v svobodno trgovino. Okrog 1. maja bodo pogajanja dospela že tako daleč, da bo ustvarjena podlaga za kredite in bodo generalne zastavne pravice že v bližnjem času odpravljene. Tudi Jugoslavija in Avstrija sta že opustili svoje prejšnje nepomiljivo stališče.

Z ozirom na velikansko podražanje, ki se še vedno stopnjuje na dunajskem trgu in grozi s prehranjevalno krizo, se je izpremenilo tudi razmerje parlamentarnih strank do vlade. Zlasti se je poostribo stališče socialnih demokratov. Vendar pa še ni mogoče reči, kako bo ta izprememba vplivala na vlado. Gotovo je, da je gospodarska situacija Avstrije izredno težavna. V zadnjem tednu so se živila in druge vsakdanje potrebščine podražile za 40 do 50 odstotkov. S 1. majem je bila najemnina sedemkratno zvišana. To povzroča vedno večjo bedo in podpihuje splošno nezadovoljstvo. Izhoda iz te situacije pa nihče ne pozna.

Zita na potu v Madrid.

DKU Madrid, 3. maja. (Wolff). Vesti, ki so dospale iz Lizabone, poročajo, da je ekscesarica Zita na potu v Madrid.

ima tudi sestro; Anka ji je ime, mlada je še, komaj 19 let ima, pa že postane nezakonska mati. Rodi v porodišnici ter pride kritičnega dne k svojemu bratu ter svakinji, katere jo ne more videti. Istega dne obišče Katko tudi njena bivša tovarišica igralka Lina, lepo enoinvajsetletno dekle, v katero se zaljubi filozof Pelko, ki stanuje pri Poljakovih. Med Katko in Poljakom pride že zjutraj do ostrega prepira, ker blati Poljak Katko pred sliko pokojne matere, katere god je, da Katka pa ugasna svečo, katero je bil Poljak prižgal pred materino sliko. Lina hoče Poljaka in Katko zopet pomiriti ter spraviti, toda ne uspe ji. Ko se zvečer vrnejo vsi: Poljak, Katka, Lina, Pelko ter v drugem nadstropju pri vdovi Bobnarjevi stanujoči jurist Kosirnik, domov, odide Katka v kabinet, kjer leži nezakonski otrok njene svakinje Anke ter ga umori — iz maščevanja nad usodo, ki naklanja otroke onim, katere onesrečijo, ne nakloni pa jih onim, katere bi osrečili. Življenje Poljaka in Katke je strlo, strlo pa je tudi življenje Anke, ker je izgubila otroka, čeprav nezakonskega, katerega pa je ljubila, kateri ji je bil edina sreča; pa tudi ljubezen filozofa Pelkita do igralko Line se razbije, ne združita se, ampak razideta. Sicer pa je konec drame tako kaotičen, da ga pri najboljši volji ni mogoče razumeti.

Pravilica o »Sfingi« je snov iz kate-

Politične vesti.

* Hrvatsko primorje za neomejeno narodno edinstvo ter za tužno Istro. V nedeljo, na obletnico smrti Zrinjskega in Frankopana se je vršil v Krasici pri Bakru veličasten shod Jugoslovanske nacionalistične napredne omladine, katerega se je udeležilo nad 3000 ljudi iz vse primorske okolice. Na shodu je bila enoglasno sprejeta tudi sledeča resolucija: »Današnji veliki shod na Krasici pozdravlja svojo državo in kralja z meje naše države, a ne z meje našega narodnega ozemlja. Zahtevamo od vlade popolno izvedbo narodnega jugoslovanskega edinstva, brez kakršnihkoli obzirov in kompromisov. Narod v Primorju zahteva, od vlade, da ga osvobodi od vpliva katerekoli tuje države ter da v državnih mejah napravi iz hrvatskega primorja močno bazo svoje ekonomske, gospodarske in politične ekspanzije. Primorje je trdnjava, ki stoji na braniku vseh naših državnih idej, zato pa naj skoraj teče v svet tudi naša ekonomska in trgovska moč.« Obenem pa so zborovalci poslali tudi kralju posebno brzojavko, ki se glasi: »Današnji veliki shod naroda v krškem Primorju v Krasici, na dogledu Učke, Ti pošilja, kralj, plač tužne Istre. Iz tega kamenitega oklepa, kjer je poginil pred 800 leti naš zadnji kralj Petar Svačić, pozdravljamo sina Petra Osvoboditelja. S teh morskih obal, kjer je bila potopljena krona zadnje kraljice Mare, Te pozivamo, kralj, da iz morskoga dna, magari s krvavim mečem dvigneš potopljeno krono ter da z njo okronaš glavo naše bodoče kraljice Mare. A na dan poroke ji pošljejo morje, primorje in otoki kito divjega cvetja kot znak ljubezni in boli naše za še neosvobojevo Istro, za še neosvobojevo brate.«

* Razmejitev z Madžarsko je mednarodna razmejitvena komisija končala v smislu trianonske pogodbe. Pripadel nam je Orgoš in nekaj vasi iz subotičkega okraja.

* Kumanudijevo pismo Čičerinu. Z ozirom na prav neokusne izpade, ki si jih je dovolil boljševiški diplomat Čičerin proti naši državi v pismu italijanskemu zunanjemu ministru Schanzerju, je odposlal namestnik predsednika naše genovske delegacije g. Kumanudi Čičerinu posebno pismo. V tem pismu pravi med drugim: »Vi se v Vašem pismu sklicujete na načelo nacionalnosti in postopate kot zagovornik potlačenih narodnih manjšin. Bila bi krvava nepravdičnost, če bi se hotelo na ta način kaj predbacivati narodu Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki je dokazal, da se je vestno boril za obrambo narodnostnega načela in ki se je ujedini v borbi za narodno samoodlobo. Sicer pa Vaši obtožbi nedostaja vsake podlage. Vi govorite o narodnih manjšinah, hrvatski in črno-

gorski in macedonski, ki se po Vašem mnenju razlikujejo od ostalega jugoslovanskega prebivalstva. Vendar pa je nedvomno znano, da so Črnogorci, Srbi, da Macedonci ne predstavljajo take posebne narodnosti, ker so deloma tudi sami Srbi in da se s Hrvati z nacionalnega stališča ne razločujejo od Srbov. Vse nacionalne manjšine, ki jih vi omenjate v svojem pismu, so v resnici integralni deli enega in istega srbsko-hrvatsko-slovenskega naroda. Potemtakem je velika napaka, če se v tem slučaju govori o dveh ali več narodnostih, katerih ena tlači drugo. Ravno nasprotno, ti različni narodni deli so vseskar manifestirali na naj-slovesnejši način svojo iskreno željo, živeti skupno v isti državi, pod enim in istim političnim režimom.« — Na to govori o izjavi Črnogorcev ter pravi: »Hrvati so proklamirali s posredovanjem Narodnega vječa v Zagrebu svoje ujedinjenje s Srbi in Slovenci. V ti akti so dobili definitivno pravno ratifikacijo s tem, da je velika večina glasovala za ustavo z dne 28. junija 1921. S tem trenutkom so vsi različni deli naroda postali enakopravni nositelji nacionalne suverenosti ene in nedeljive.« — Končno odločno zavrača očitke, da bi bila naša vlada v kakršnihkoli zvezi z Wranglom in ruskimi reakcionarji ter pravi: »Politična smernica vlade Srbov, Hrvatov in Slovencev v ruskem vprašanju je bila vedno usmerjena v pravec striktno nevtralnosti in te smeri tudi ni nikdar zapustila. Wrangl in ostali ruski begunci uživajo samo gostoljubnost našega naroda in nič več.«

Dnevna kronika.

— Nemški vilajet bo postala mariborska oblast, pravi častita »Straža«. Po njenem dozajnem vpitju o silnem naraščanju moči klerikalne stranke smo bili mnenja, da bodo klerikalci pri volitvah v oblastno skupščino pobasali najmanj ¼ vseh mandatov in s tem tudi vso politično moč. Sedaj pa naenkrat grdo nezaupanje »Straže« v moč klerikalne stranke! Čudno, do kakih trditvev pride človeka demagoška gonja za »avtonomijo Slovenije«.

— Iz državne službe. Ostavko na državno službo je podal Adam Z. Marič, upravitelj III. razreda carinarnice v Gornji Radgoni. Iz državne službe je odpuščen Milan Volner, carinik IV. razreda mariborske carinarnice.

— Sprememba v carinski službi v Prekmurju. Cankovski oddelek glavne carinarnice II. vrste v Murski Soboti se je pridružil sporedni carinarnici v Rogovševcih, v Prosenjakovcih pa se je otvoril oddelek carinarnice v Murski Soboti.

— Čast takim delavcem! Rudarji v Hudijami pri Laškem so zložili 9350 K za tehnično fakulteto v Ljubljani.

izmed njih vreden, da bi nastopil v drami. Najbolje je vsekakor očitano še igralka Lina. Ta je res živa in tudi njene besede, ki jih govori Katki in Pelkotu, so edine resnične in pristne v celi drami. Malo slabše, a vendar še dobro je očitano Poljakova sestra Anka. Zato pa je docela nemogoče, gospa Bobnarjeva, nekaj *deux ex machina*, katero je Gangl privlekel v dramo samo zato, da bi s svojim filozofiranjem nekako reševala in utemeljevala celo delo. Toda zaman, kajti mesto da bi koristila, škoduje. Kajti njeno filozofiranje, filozofiranje stare perice-vdove, po zidarju, je ne le nenaravno, ampak naravnost odbijajoče. Še bolj pa je odbijajoč način njenega govorjenja, se stojčee iz samih »takorakoč«, »no« da, da, da, »hm«, »seveda«, ki se ponavljajo za vsako njeno pametno besedo. Tako nemogoče figure kakor je ta Bobnarca, še nisem našel v nobeni slovenski drami, čeprav jih imamo lepo število prav slabih, ki za našo literaturo nimajo nobene druge vrednosti kakor to, da množe število naših knjig. In tako vrednost ima, žal, tudi najnovejša Ganglova drama »Sfinga«. Književna drama ni, ker je pisana preveč za oder in brez notranje sile, oderska drama ni, ker bi na od ostala brez efekta in bi izgubila še no malo, kar ji preostaja v knjiži.

Sfinga.

(Drama v štirih dejanjih. Spisal E. Gangl. Ljubljana 1922. Natisnila in založila Učiteljska tiskarna.)

»Kako resnična je tista stara pravljica o sfingi, ki je ležala ob morski cesti, dajala popotnikom uganke in jih potem raztrgala, ako jih niso znali rešiti. Taka sfinga je to naše življenje.« Te besede Tomaža Carlyla, si je vzel Gangl za osnovo ter skonstruiral in napisal dramo z naslovom »Sfinga«. Življenje je sfinga, ki stavi uganke: kdor jih ugodno reši, je srečen, kdor jih reši neugodno, je nesrečen. Ganglovi junaki v tej drami rešijo njena vprašanja neugodno, zato propadejo.

Suplent Poljak je poročen z dve leti starejšo Katko, bivšo koristko. Vzela sta se menda iz ljubezni, tako bi se dalo vsaj sklepati iz besed, ki jih govori o raznih prilikah, čeprav se namiguje, da jo je bil Poljak prisiljen poročiti. Otroka nista imela in ga ne bosta imela nikoli. Zakaj jo je torej moral poročiti, moral celo proti volji matere, katero je s tem spravil v pretrani grob? Tega ne izvemo nikjer, zato se nam zdi, da radi tega vsa stvar malo čudna. Poročila sta se torej iz ljubezni, kljubujoč vsemu svetu sta živela srečno, naenkrat pa sta se pričela sovražiti, mučiti drug drugega. Zakaj? Tudi tega ne izvemo nikjer. Poljak

— **Škrlatica v Dolgošah.** V Dolgošah se je pojavila škrlatica, ki je do sedaj zahtevala tudi že eno žrtev, umrl je ljudskošolski učenec Jurič, dva druga obolela pa so prepeljali v bolnico v Maribor.

— **Težno pri Mariboru.** Pevsko društvo »Zvon«, edino narodno društvo na Težnu, priredi v nedeljo dne 7. t. m. v gostilni g. Rota na Tržaški cesti nasproti mestnega vodovoda pomladansko veselico s petjem, plesom, ribolovom itd. Ker je društvo važen činitelj v naši okolici, zato prosimo vse zavedne Mariborčane, da nas v nedeljo posetijo. Pot ni predolga in na razpolago je krasen vrt, razna okrepčila itd. Oni Mariborčani, ki ne žele na Pohorju sestanka z Ljubljancem in Celjani, naj pridejo k nam, kjer se jim bodo nudile vse ugodnosti.

— **Vprašanje železnice Murska Sobota — Ormož.** Skoro istočasno je dobil t. dni nar. posl. dr. Kukovec v zadevi železničnega vprašanja Murska Sobota — Ljutomer nasprotujoča si poročila. Doim je ljutomerski župan depeširal, da je revizija trase že odrejena, obratoma maja, je izjavil minister saobračaja Stanič, da je projekt še pri žel. direkciji v Zagrebu, g. Franič, direktor drž. žel. v Zagrebu, je pa izjavil, da je projekt v ministrstvu saobračaja v Beogradu. Danes 5. t. m. ima poslanec dr. Kukovec v Zagrebu konferenco s Franičem, da se ta stvar končno premakne s mrtve točke. Tudi glede odstranitve železniškega inventarja z železnice Murska Sobota — Hodoš je zagotovil žel. minister, da je brzjavno ukazal ta inventar vrniti, notar Koder iz Murske Sobotice pa brzjavlja naknadno, da se vedno ni vrnil. Tudi ta zadeva je danes 5. t. m. predmet razprave pri direkciji drž. železnice v Zagrebu, ker ne gre, da se ena pokrajina odpropa svojih naprav in če bi bile v kakom drugem kraju še tako potrebne.

— **Nameravana prireditve dne 13. maja t. l. v Zaleu,** ki bi jo imelo prirediti Jug. akad. društvo Triglav v Zagrebu, se vsled nepredvidenih težav odpoje.

— **Postnina za inozemstvo** je zvišana in se občinstvo opozarja, da se premalo frankirana pisma zavračajo oziroma ne pošiljajo naprej.

— **Nočna telefonska služba v Celju** ukinja. S 1. majem se je na poštne uradu v Celju uklinila brzjavna in telefonska nočna služba ter uvedla C. služba, t. j. v polnočnem času od 1. aprila do 30. septembra nepretrgana služba od 7. do 21. ure, v zimskem času od 1. oktobra do 31. marca pa od 8. do 21. ure. Za Celje kot center trgovine, industrije in obrti je to velika zguba in za degradira na stopinjo podeželskih trgov.

— **Davek na poslovni promet.** Iz okolnosti, da se zakon o tem davku po oblastvih v celoti ne izvaja, sklepajo nekateri davkoplačevalci, da se sploh ne izvede. Po informacijah finančne delegacije pa gre le za zakasnitev iz tehničnih razlogov, pričakovati pa je, da bo popolna izvršitev sledila še tekom tega meseca. Da se davkoplačevalci, posebno oni, ki so po omenjenem zakonu zavezani o prometu voditi knjige, izogonejo kazenskim posledicam, se opozarjajo, naj v okviru zakona zadostijo svoji dolžnosti.

— **Okrajni cestari ostanejo.** Vlada se je bavila v načrtom, da odpusti 100 državnih in 432 deželnih cestarjev. Finančni odbor nam skupščine je v seji 4. t. m. do daljši razpravi sklenil, da ostanejo dozdajni cestari v Sloveniji in v vseh ostalih pokrajinah.

Dopisi.

Slovenska Bistrica. »Jugoslavija« je v števil. 94. z dne 23. aprila 1922. prišla dopis »Brezmejna krutost«, »Straž« pa v št. 47. z dne 21. aprila 1922. »Vse obsodbe vredno divjaštvo« — s trditvijo, da je bil dne 19. aprila 1922. na kolodvoru v Sl. Bistrici na par korakov ustrelen slovenski vojak od srbskega, ker je hotel ubežati. Srbski vojak, ki je privedel vojaka ubežnika v Slov. Bistrico, je ravnal popolnoma pravilno po vojaških predpisih. Mero-dajni navzoči faktorji so slišali, ko je srbski vojak klical »Stoj« a voj. ubežnik se ni hotel ustaviti. Nato je vojak letel za ubežnikom 3—4 krat ustretil ne da bi bil slednji le enkrat obstal. Se, ko ga je smrtna krogla zadela —

je obstal, toda bilo je prepozno. Nekaj minut potem je izdihnil. Nato drugi dan izvršena obdukcija je pokazala, da ni dobil ubežnik nobenega strela od spredaj. Pri obdukciji sta bila navzoča dva zdravnika, ki lahko vsak čas istinitost teh navedb potrdita. Slučaj je sicer žalosten, a vojaka, ki je bil v službi in ravnal le po predpisih, ne zadene nobena krivda. Pogreb se je izvršil z vojaškimi častmi. Pokojni je bil znan dezertir. — Zopet smo doživeli to — kar dela mržnjo do vojaške uprave — hujskati in vznemirjati ljudstvo znajo le klerikalei in k temu se pridružijo še narodni socialisti. Če se pa kmečki fantje na žeganju koljeje kot zverine — je to seveda le slučajno. Žalostno je, da je žel. uradništvo na kolodvoru razburjalo pasante mesto da bi jih bilo pomirilo in jim obrazložilo vojaške predpise. Če inteligentno uradništvo tako postopa — kaj naj k temu porečeta kmet in delavec?!

TELOVADNA AKADEMIJA

Sokolskega društva v Mariboru

v soboto 6. maja 1922 ob 20. uri v Narodnem domu.

JDS.

Demokratski diskuzijski večer s predavanjem g. dr. Reismana o češko-slovaški narodni demokraciji minoli četrtletje je bil vsebinsko izredno bogat. Predavatelj nam je v širokih, plastičnih potezih orisal program in veliko organizacijsko delo sorodne nam češke stranke. Debata, katere se je udeležil tudi navzoči posl. dr. Kukovec, je bila zelo živahna. Želimo si več takih večerov, zlasti pa tudi zanimanja naših somišljenikov za nje.

Demokratski shodi. V soboto 6. t. m. zvečer je v Ormožu demokratski sestanek in obenem občni zbor tamonjne krajevne strankine organizacije. Okrogno organizacijo bo zastopal dr. Reisman. — V nedeljo 7. maja ob 8. uri zjutraj je javni shod na Vranskem pri Brinovu; govori nar. posl. dr. Kukovec. Ob 9. uri je zaupni shod v Zidanem mostu pri Juvancu. Ob 11. uri je javni shod na Kaplji pri Straleku. — Za 14. t. m. so v načrtu: okrajna zborna zaupnikov v Ptuj in Slov. Bistrici, ter shodi pri Sv. Antonu na Poh. v Orehovljah, v Smartnem pri Sl. Gradcu, v St. Viti pri Mislinji, v Ljubnem, v Smartnem ob Dreti, v Rogatecu, v Zetalah.

Mariborske vesti.

Maribor 5. maja 1922.

m Zidali bodo! Končno so se zganili tudi gospodje v našem mestnem magistratu in sklenili, da bodo postavili nekaj stanovanjskih hiš za svoje službenice ter najeli v to svrhu kredit 50 milijonov kron. Vendar pa pravijo, da ne bodo pričeli poprej, dokler ne najdejo kritja za amortizacijo. Načrt za to bi pač bili morali napraviti, predno so sploh pričeli sklepati o stvari. Če se je tak načrt dal napraviti v Celju pod demokratskim županom, bi se bil dal tudi v Mariboru pod socialističnim. Bojimo se, da bodo ta načrt iskali in delali tako dolgo, da bo minilo letošnje in morda še drugo leto — brez zidanja. Veselilo nas bo če nas magistratni gospodje presenetijo z nasprotnim!

m Imenovanje v policijski službi. Provizorni policijski komisar Karl Pestevšek, dodeljen policijskemu komisariatu v Mariboru je imenovan za definitivnega policijskega komisarja na dosedanjem službenem mestu.

m Vojaška godba. Vojaška oblast je na prošnjo odbora za pomoč gladujočim v Rusiji dovolila, da bo vojaška godba svirala v soboto ob 16. uri zvečer dalje na Trgu svobode, v nedeljo dopoldne pa v parku v prid gladujoči Rusiji. Naj ob prijetnih zvokih godbe nikomur ne bo žal, darovati malenkost v ta človekoljubni namen.

m Pole za nabiranje darov v prid gladujoči Rusiji, ki so bile razposlane posameznim uradom in pisarnam, naj se blagovolijo radi obračuna in avi-

dence čimprej (še pred 10. majem) izročiti z denarjem vred blagajni okr. glavarstva (soba 16. I. nadst.)

m Ruski dan v prid gladujočim v Rusiji bo v soboto in še v nedeljo dopoldne. Vsi, ki se še niste spomnili umirajoče Rusije, darujte ob tej priliki po svojih močeh. Pa tudi tisti, ki so že enkrat darovali, naj ne bodo ta dan brez odkupnega znaka.

m Ruski dan! Gospodične, ki so se prijavile za nabiranje darov v prid gladujoči Rusiji, naj se zanesljivo zglase v soboto zjutraj ob 18. uri v dvorani Ljudske univerze v kazini.

m Dobrodne predstave v bioskopu na Aleksandrovi cesti za šolsko mladino se vrše še v soboto in v ponedeljek ob 4. uri popoldne. Film je poučnega značaja ter zelo primeren za šolsko mladino. Ob koncu je dodana mišna veseliga »Kapitan in želva«. Ker je čisti dobiček namenjen gladujočim v Rusiji, se od strani odbora za pomoč gladujočim v Rusiji priporoča šolam in starišem kar najobilnejši obisk za eno namenjenih predstav. V ponedeljek zvečer je istotako dobrodne predstava za odrasle.

m Za proslavo 60-letnice Čitalnice je daroval dr. Oton Ploj, notar, 100 Din. Ker je čisti dobiček namenjen Ljudski knjižnici, priporočamo v posnemanje.

m Predavanje o islamu v Ljudski univerzi. Ker je predavanje g. Spindlerja o zgodovini časnikaštva preloženo, bo predaval danes, v petek, ob 12. uri v mali kazinski dvorani g. Lic. Edvard Šimnic, urednik »Nove Dole« v Celju, o islamu. G. Šimnic je nedavno predaval o tem predmetu v celjski »Ljudski univerzi« in vzbudil velikansko zanimanje med številnimi poslušalci. Predavatelj je študiral na arabski univerzi, prepeval islamske dežele in bo povedal razne zanimivosti o teh eksotičnih krajih in narodih. Prečital bo tudi sura iz korana. Poslušalci si bodo lahko ogledali koran (islamsko sveto pismo), knjigo, ki pride redkokateremu kristjani v roke. — Predavanje bo tedaj velezanimivo in smo uverjeni, da bo napolnilo dvorano do zadnjega kotička.

m Protituberkulozna liga v Mariboru priredi na željo delavstva južne železnice dne 6. t. m. ob 16. uri II. javno predavanje v telovadnici III. mestne deške šole (Ruška cesta) in sicer v nemškem jeziku. Predava g. dr. Karl Ipavc o jetiki. Ker bo predavanje zelo zanimivo in poučno, se pričakuje številne udeležbe od strani delavstva.

m Znakovna dneva v korist otroške bolnice v Mariboru priredi Mariborsko slovensko žensko društvo na dan kraljeve poroke dne 1. junija ter na binkoštno nedeljo dne 4. junija, na kar opozarjamo že sedaj vsa ostala društva, da ne pride do kolizije.

m Koncert požarne brambe, ki se vrši dne 13. maja v Götzovi dvorani, bo nudil umetniški užitek. Koncertne točke izvajajo priznani prvovrstni graški umetniki. Na vzporedu so med drugim Beethovnov op. 61. veliki koncert za glasovir v Es-duru, izvaja g. Fric Paltan in Čajkovskega op. 23. koncert za glasovir v B-molu, izvaja g. prof. Hugo Krömer s spremljevanjem velikega orkestra vojaške godbe pod osebnim vodstvom kapelnika g. Herzoga. Koncert se prične točno ob 20. uri ter se na zamudnike ne bo oziralo. — Ker je čisti dobiček namenjen za nabavo toli potrebne avtoturbinske brizgalne, se pričakuje obilen obisk.

m Olepševalno društvo za mesto Maribor naznanja, da ne priredi ljudske veselice 1. junija ampak v nedeljo 11. junija popoldne v Ljudskem vrtu. Priprave so v velikem štilu v teku in bo to letos največja veselica na prostem.

m Prošnja za dve ubogi vdovi. V veliki bedi živita v Mariboru dve vdovi, ena z 2 bolnima otrokoma in ena s 5 otroci. Usmiljena srca se prosijo, da izroče podpore zanje v našem uradništvu, kjer so tudi imena obeh na razpolago.

m Za ubogi vdovi smo sprejeli od g. Adama Čorko 40 K ter neimenovan 40 K. Obračamo se ponovno na usmiljena srca s prošnjo, da se spomnijo ubogih vdov s številnimi otroci, ki se vsled bolezni nahajata v največji bedi. Darila sprejema naše uradništvo. Imena darovalcev se objavi v listu.

m Male nezgode. Pri stavbnem podjetju M. Nasimbent uslužbeni mizar Alojzij Kokol je v četrtek rezal deske na cirkularni zagi. Na neki grči mu je izpodrsnilo ter je prišel z levo roko k rezilu, ki mu je odtrgal palec. Rešilni oddelek ga je obvezal ter ga oddal v domačo oskrbo. — Ključavničar Leopold Sinkovič v Dajnkovih ul. pa je prišel pri delu z levo roko v brusilni stroj, ki mu je odtrgal kazalec. Tudi temu je rešilni oddelek nudil prvo pomoč.

m Velika kavarna. Najmodernejša kavarna v Sloveniji. Na razpolago tu in inozemski listi. Eleganten Bar. — Dnevno koncerti.

Narodno gledališče.

Repertoar:

Petek, 5. maja ob 15.: »Neznani prijatelj.« Dijaška predstava.
Sobota, 6. maja »Prodana nevesta« Izv. abon.
Nedelja, 7. maja »Poljska kri.« Izv.
Ponedeljek 8. maja: Zaprtlo.
Torek, 9. maja: »Kirke«. Premijera Abon. A.

—o—

Iz gledališke pisarne. Pri včerajšnji predstavi »Prodane neveste« je pela radi indispozicije gđe. Mezgečeve ulogo Marinke gđe. Suštarjeva. V soboto, dne 6. maja poje Marinko gđe Mezgečeva.

Slovenska noviteta v Narodnem gledališču. Kirke — čarovnica, ki spreminja s čudežno vejico ljudi v svinje... Verižništvo, pohlep po denarju so ponižali ljudi do živalske požrešnosti in grabežljivosti. To zanimivo verižniško komedijo Alojzija Remca vprizori mariborsko Narodno gledališče v torek, dne 9. t. m. Delo je slovenska noviteta, katero vprizori tukajšnje gledališče sploh prvič.

—o—

Dramatična šola. Pouk dramatične šole se vrši danes, v petek, dne 5. maja ob 12. uri.

Sokolstvo.

o Predprodaja vstopnic za akademij sokolskega društva v Mariboru, ki se vrši 6. t. m. v Narodnem domu, se nahaja pri tržnici Baloh & Rožina na Grajskem trgu. Priporočljivo je, da si jih občinstvo oskrbi pravočasno. Začetek akademije bo točno ob 20. uri.

o Kolo jahačev Sokola v Mariboru naznanja, da odpade jahalna vaja v soboto, 6. t. m., vrši pa se v nedeljo, 7. t. m. ob ob 8. uri zjutraj in se k tej zlasti starejši člani pozivajo na udeležbo. Za to nedeljo nameravani celodnevni ježizlet se vrši prihodnjo nedeljo. Kolu jahačev je sestavil naš skladatelj g. Viktor Parma lepo koračnico za fanfaro, za kar se mu naš čelstvo najlepše zahvaljuje. Zdravo!

Objave.

§ Mestni kino. II. epoha »Zločinci v blagajni« v 5. činih se predvaja v petek, soboto, nedeljo in ponedeljek.

§ I. Mariborski bioskop. Petek, soboto, nedeljo in ponedeljek se predvaja v I. Mar. bioskopu I. del »Krinke smrti« z Hans Mierendorf-om v glavni vlogi. Krinka smrti, ki presega v vsakem oziru »film grofa Monte Cristoa« je epoha izvzeta iz znamenitega romana »trije Musketirji« in igra v filmu grof d'Artois glavno vlogo. — Pri vseh predstavah svira godba.

Sport.

: Svoboda : Mak. Prvenstvena tekma med obema moštvima se vrši v nedeljo dne 7. aprila na »Rapidovom« igrišču ob 15. uri v Ljudskem vrtu. Opozorjamo na to tekmo, ki obeta biti oziroma na medsebojno rivaliteto zanimiva. Sodil bo g. Frankl.

„Črna deska“.

VI.

Svoječasno smo že osvetlili slučaj živinozdravnika Sirkar ter v imenu javnosti nastopili proti temu, da bi ti gospod dobil službo v Mariboru. Med tem pa je postal S. osebni varovaneec

gospoda župana Grčarja in z njegovo pomočjo ni le prišel v Maribor, nego je tudi takoj, oziroma še predno je prišel v mesto, dobil stanovanje in sicer obstoječe iz petih sob, čeprav je sam z ženo in brez otrok. To pa se je s strani stanovanjskega predsednika opravičilo s tem, da rabi živinozdravnik Sirk tako veliko stanovanje radi ordinacije! Doslej še nismo slišali, da bi živinozdravnik obiskovali njihovi pacienti, krave, bikli, konji, prašiči itd. na stanovanju — v drugem nadstropju. To navadno bo torej prvi uveljavel g. Sirk. Še bolj značilno za socialno pravičnost magistratnih mogotcev pa je to, da hočejo vreči radi gosp. živinozdravnika na cesto, oziroma v neprimerno stanovanje ženo s številno družino. — Zlobni jeziki pa govore še nekaj drugega, namreč, da g. živinozdravnik ne bo uporabljal petrosobnega stanovanja za živi obiske, ampak da bo prepustil r. ob lastnikom poleg se mahajoč kavarne, da bodo vanje skrivali po policijski uri svoje goste, kjer bodo v privatnem stanovanju lahko nemoteno dalje pijančevali. Mi ne vemo, če je na teh zlobnih govorih kaj resnice, konstatiramo pa, da obstajajo in zato bi tudi radi izvedeli, kaj misli o njih g. predsednik stanovanjskega urada. Ako ne dobimo zadostnega pojasnila, bomo zadevo zasledovali sami dalje ter jo primerno obrazložili tudi naši javnosti, da bo vedela kakšna je pravicoljubnost socialističnih bogov na našem magistratu.

Gospodarstvo.

g Sejsko poročilo. Na svinjski sejm dne 28. aprila 1922. se je pripejalo 135 svinj in 2 kozliča. Cene so bile sledeče: mladi prašiči 5 do 7 tednov po 400 do 600 K; 7 do 9 tednov po 600 do 900 K; 3 do 4 mesece po 1000 do 1100 K; 4 do 6 mesecev po 1300 do 1400 K; 8 do 10 mesecev stari po 1500 do 1600 K; pol pitane mrtve teže 1 kg. po 65 K; plemenke 1 leto komad po 2000 do 2100 K; kozlički komad 220 K.

z Razmišljanja o vinski trgovini leta 1921. (Odgovor na članek pod tem naslovom v 63. št. »Tabor« z dne 17. marca 1922.) Preveč razmišljanja dovede rešitvi človeka do čisto napačnih zaključkov. To se je zgodilo, bojim se, tudi g. ravnatelju Zmave pri »razmišljanju o grobanju v cepljenih vinogradih, ker drugače se njegovih nazorov ne da tolmčiti. Pred vsem moram konstatirati, da sta teorija in praksa njegovim trditvam ravno nasprotni! Kar je on našel kot izjemo in kar navaja v prid svojega naziranja, da ohrani namreč eden ali drugi pogroban trs svoje podzemeljske dele, »pred vsem tudi ameriški del, ki živi, deluje in »pomaga krepko prehranjevanju oboja žlahtna dela s svojimi krepkimi glavnimi koreninami,« kakor se on izrazi, je namreč v splošnem popolnoma nevdržljivo. Vsakemu vinogradniku je znano, da ima enoletna rozga, ki se položi v zemljo, lastnost se zelo močno vkoreniniti. Na tej lastnosti bazira celo naše trgovanje. Nadalje je znano slehernemu viničarju in tudi teoretično ni drugače mogoče, da starejši, globoke v zemlji ležeči deli trte začnejo trohneti, kako hitro se na novo v zemljo položeni deli dovolj ukoreninijo, ali kakor teorija pravi, kako hitro se novi del osamosvoji in se more rastlina z na novo nastalimi koreninami prehranjevati. Dokaz temu je tudi, da moramo pri cepljenih trtah kakor v trtnici, tako tudi v vinogradu na stalnem mestu strogo paziti na to, da se iz žlahtnega dela trte (ki poganja mnogo raje in intenzivneje korenine nego ameriški del) pogumno korenine pravočasno porežejo in ne sme se jih pustiti, da se preveč ojačijo, ker bi v tem slučaju ameriška podlaga usahnula.

Iz tega sledi, da pri grobanju »a la Zmave« zgubi vinograd svojo trpežno, trdni uši kljubujočo ameriško podlago, to je ravno oni del trsa, zaradi katerega se trte v novodobnem vinogradništvu sploh cepi, in je na milost in nemilost zapadel trtni uši. Sicer je pa to v strokovnih krogih tako splošno zna-

no in v praksi dokazano dejstvo, da ga je šteti med aktivne vinogradništva in tudi g. Z. se svojimi še tako učeno zgladajočimi navideznimi protidekazi, in če jih da tudi v bojah naslikati, ga ne bo mogel nikdar ovreči! Zaradi tega je v interesu stvarit obžalovati, da se je od tako merodajne strani, kakor je zavod, ki ga vodi g. Z., na podlagi vsakakor napačnih premis in navideznih izjem, preuranjeno, strobenalo v svet, kar bi moralo ostati tajnost resnega raziskovanja, dokler ni zadeva vsestransko temeljito raziskana in posebno od strani veliko prakse neovrnljivo dokazana.

Kar se merita zadeve tiče, pa me, mislim, moja tridesetletna, nepretrgana praksa v vinogradništvu in moje službeno mesto, ki ga zavzemam, ne le opravičuje, temveč smatram za svojo sveto dolžnost, da se enkrat svarim vinogradnike pred grobanjem celega trsa, kakor ga priporoča g. Zmave. — Dolgoletne lastne izkušnje in opazovanja v našem vprašanju me opravičujejo, da vinogradnike ponovno opozorim na visoko vrednost grobanja vlačenk za nadomestitev posameznih neuspelih, ozir. na eni ali drugi način preuranjeno na nič došlih trsov v starejših cepljenih nasadih, kjer posajanje ne obeta več pravega uspeha. Povdarjam, da smo potem v številkah 293. »Tabora« z dne 29. decembra 1921. opisanih vlačenk vzdržali ne le vse bivše deželne, ozir. državne takozvane »vzorne vinograde« v kompletnem stanju, temveč, da se vzdržuje na ta način na stotine in stotine oravov vinogradov v ljubotemsko-radgonskem vinarskem okolišju in drugod z najboljšim uspehom, kar mi bodo dotični posestniki in njih strokovnjaki gotovo radi pritrtili. Popolnoma neumevno mi je pa, kako je mogel g. Z. iz mojih tozadevnih izjavanj posneti, dasem imel z vlačenkami »bridke izkušnje«. To se pravi resnico potvarjati!

Končno konstatujem, da nisem — kakor trdi g. Z. — kritiziral njegovih izjavanj, temveč sem ga hotel z objavo pekega starega člančiča iz l. 1920., ki

sem ga priobčil povodom neke polemike z nekim lajikom v tuk. Slovenskem gospodarstvu, le posvariti, da se ne izpostavlja preveč v stvareh, ki zahtevajo dolgoletno prakso, katere pa on kot dolgoletni zadržničar nima niti imeti ne more!

Besedo v tem vprašanju ima sedaj konferenca strokovnjakov!

Vinarski ravnatelj Feklar.

I. poročilo Hmelj. društva za Slovenijo o stanju hmeljskih nasadov. Zalec v Savinjski dolini, dne 1. 5. 1922. Skrajno neugodno vreme meseca marca in aprila je zdatno oviralo vsa dela v hmeljiščih. Le s skrajno silo se je izvršila rez in postavljanje drogov in končano. Vobče se lahko reče, da je rastlinska korenika dobro prezimila pri obkroževanju so se letos našli že izgotovljeni eksplantati hmeljskega kobra *L. plinthas porentous* — kar je izvanredno hitro; morda je to dejstvo povzročila lanska suša. Kupljeni nabavi v popolnoma le nekaj zanimanja za stari hmelj je bilo nekaj dni.

Zvišanje depusnega posrednega zneska po poštnih pošiljkah. Trgovska in obrtniška zbornica obvešča zainteresente, da se po odloku ministrstva za pošto in brzojav z dne 14. marca 1922. 10.920 zviša najvišji povzetni znesek pri paketnih pošiljkah in vrečnikih od 1000 do 5000 Din. Nakaznina za povzetje do 1000 Din. ostane neizpremenjena. Za povzetje do 2000 Din. znaša 5 Din., do 3000 Din. znaša 7 Din., do 4000 Din. znaša 9 Din., do 5000 Din. znaša 12 Din. Najvišji znesek za poštno in brzojavno nakaznico, za poštno nalogo in za pisemsko povzetje ostane tudi nadalje samo 1000 (tisoč) dinarjev. Izplačnina do 100 Din. ostane neizpremenjena. Povzete nakaznice pre 1000 do 3000 Din. se ne izplačujejo na domu.

Zborovanje hmeljskih in dolenskih vinogradnikov se vrši dne 6. maja ob 10. uri dop. pri g. Pečniku v Brezjah. Sklepalo se bo o ustanovitvi vinarskega društva za ta vinski okoliš o udeležbi na letošnjem vinskem sejmu v Ljubljani.

Pretrgana pesem

Polski spisala Eliza Orzeszkowa, prevel Vinko Albič.

(Dalje.)

Przyjemski se je obotavljal za hip, potem pa ji je odgovoril z usmevom, ki se ji je zdel nekako čuden:

»Da in ne: ne živi še predolgo, a je izkusil že marsikaj...« — Ona mu je priklimala z glavo.

»O, lahko si predstavljam, koliko sreče in zabave te, že moral doživeti.«

»Mislite?«

»Seveda. Moj Bog, ako je človek tako bogat, stori lahko vse, kar ga veseli! Bogati ljudje ne poznajo zaprek, svet jim je odprt, lahko uživajo lepoto, in jim ni reba očitati si, da bi morali svoj čas uporabljati boljše ali pravzaprav bolj praktično. Kako mora biti lepo, ako človek more živeti tako, da mu ni treba imeti skrbi zaradi prihodnjega dne.«

Listajoč z vitkimi prsti po knjigi je odgovoril: »A nesrečen je zaradi tega, ker mu marsikaka stvar ni več všeč, ker ga ne veseli več.«

Ona je pomislila. — »To je res,« je rekla, »marsikaj se nam, od blizu opazovano, ne zdi tako dobro, kakor m začetu ali od daleč.«

»To tudi že veste? Morete li to razumeti?« je vprašal osupel.

Ona pa je odgovorila z veselim usmevom: »Jaz ne živim še dolgo, izkusila in doživela pa sem za svoja leta ravno dovolj...«

»Kaj na primer?« je vprašal šaljivo.

»Že večkrat se mi je prigodilo, da sem si kako stvar želela od vsega srca, da nisem mislila na nič drugega, kakor na izpolnitev svoje želje, a sem se nazadnje prepričala, da se ni izplačalo, toliko sanjati in hrepeneti po tem. Izpolnitev je večinoma prinesla tudi razočaranje...«

»Na primer?« je ponovil mladi mož.

»Na primer sem si želela, da bi imela prijateljico, prav odkritosrčno in zvesto tovarišico, s katero bi delila veselje in žalost in ki bi tudi v meni našla požrtvo-

valno prijateljico; želela sem si, da bi s tako prijateljico živela skupno življenje.«

»Kaj si predstavljate s tem? Kako si mislite skupno življenje?«

»To pomenja: vse doživljati skupno, ničesar zase. Vsako stvar preudariati skupno, medsebojno si pomagati in se podpirati, udeleževati se sreče in nesreče drugega.«

»Lep program! Ali se vam je pa tudi posrečilo, izvesti ga?«

Povesila je oči na delo.

»Zalibog, da ne. Dvakrat sem mislila, da imam tako prijateljico, čutila sem se srečno, sama dajala najboljše, kar sem mogla dati, a potem...«

»Ali dovolite, da končam?« — Potem ste se prepričali, da te prijateljice niso bile kar nič take, kot vi, tako da je bilo nemogoče, skupno z njimi razmišljati o stvarih in svetu. — drugič, da vas niso imele resnično rade... Ni li bilo tako?«

Govoreč te besede mirno samozavestno in vendar dobrohotno, kakor je bila že njegova navada, jo je gledal s paznim očesom in poštenim zanimanjem. Ona pa se je čutila, kako je mogel zadeti pravo, ko je vendar ni poznal. Minilo je nekaj časa, predno je odgovorila mlademu možu. Slednjič je pokimala, ne da bi nehala šivati.

»Ne vem, če so bile manj pametne od mene, to pa je govor, da so me imele manj rade, nego jaz nie, in da niso bile vedno odkritosrčne.«

Počasi je on odgovoril: »Vaše dozdevne prijateljice so vas premotile... Na vsak korak so vam nastavliale pasti... za vsako malenkost so se čutile razžaljene, dočim so same vedno žalele...«

Sedaj pa ni mogla več prikrivati čudenja: »Odkod pa veste to?«

On se je zasmejal.

»Knez je v svojem življenju doživel nekaj podobnega, sario da še hujšega. V svoji mladosti je bil zelo rahljoten... pripravljen, da vsakemu podari svoje srce in slepo zaupa ljudem. Veroval je v prijateljstvo, ljubezen in srečo... v celo vrsto drugih stvari te vrste, dokler se ni naposled prepričal, da so ga nekateri dolgo-

časili, drugim pa da se je njegova družba zdelo dolga, da ni zanimanja brez dobička, niti veselja brez prevare... Zaradi tega je obenem mlad in star...«

Pazljivo ga je poslušala, potem pa je šepnila sočutno: »Obžalovanja vreden čovek! Tako bogat in vendar tako ubog!«

Przyjemski se je zamislil. Še vedno je stal ob plotu in oči upiral v tla; guba med obrvi, ki se je bila poglabila, je njegovemu obrazu dajala izraz utrujenosti in bolesti. Mislil so mu očitno uhajale nekam v daljavo, pozabljajoč sedanost in okolico. Bil je videti resnično skoraj mračen. Ona ga je nekaj časa zamišljeno gledala, potem pa je vzkliknila žareče oči:

»Pa je vendar na svetu dosti prijetnega, lepca, dobrega: dasiravno je knez izkusil toliko slabega, more biti vendar zelo srečen...«

Tujec je dvignil oči in vprašal: »Kake stvari so to?« Živo je pokazala na vrč za plotom: »Na primer takle vrt. Ali ni srečen tisti, ki ima tak vrt?... Moj Bog, kolikokrat, ko sem tu posedala, sem rekla sama pri sebi, kaka sreča mora biti, hoditi po svoji zemlji, kadarkoli in kakor se zljubi človeku, posedati pod krasnimi drevesi, veseliti se lepih cvetlic, stanovati v hiši umetniške arhitekture... Že to me osrečuje, ako tu sedeč opazujem harmonsko, lepe črte gradu, stara drevesa, ki so toliko videla in navidez pripovedujejo o minulih časih, to trato in sveže, dobrodejno zelenje... V aprilu raste toliko vijolic po gredicah, da kar duše travo in da je vse naokrog višnjevo. Tako močan duh prihaja od njih, da ga čutimo tja do naše hiše...«

Glavni urednik: Radivoj Rehar.

Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Ugodna prilika!

Tri hiše na glavni cesti v Mariboru, z 29 stanovanji ter trgovskimi lokali na glavni fronti, velik vrt na vogalu glavne stranske ulice, spodoben za stavbišča, se vse skupaj radi privatnih razmer takoj proda za 100.000 — (stotisoč) lir. Posredovalci izključeni. Resni interesi nati se takoj javi o, pod »Rekla prilika« na upravo tega lista.

Na Grajskem trgu št. 1

Vsled preureditve trgovine se razprodaja vse manufakturno blago po

neverjetno nizki ceni!

Velika razprodaja ostankov.

Mala oznanila

Moško kolo v jako dobrem stanju se jako proda. Sodna ulica 16 III. 695

Zamenjam stanovanje v Celju, obstoječe iz treh velikih, svetlih sob v pritličju, kuhinje in pritlikin, za stanovanje s 4-5, celodu manjšimi sobami v Mariboru, če mogoče v bližini parka, event. s kosčkom vrta. — Naslov poveprava »Tabora«.

Proda se stanski telefon. Naslov poveprava.

„Grajska klet“.

Dospelo

sveže morske ribe

najboljših vrst.

Gjuro Valjak, restavrat.

692